

॥ २९ ॥ ३० ॥ इति शांतिपर्वणिराज० नै० भारतभा० नवाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०९ ॥ ॥ ७॥ क्लिश्यमानेष्विति भूतेषु प्राणिषु दुर्गाणि दुस्तराणि ॥ १ ॥ २ ॥ विषयान्विषयार्थानि इंद्रियाणि यथाकाकाश्रगृधाश्रतथैवोपधिजीविनः ॥ ऊर्ध्वदेहविमोक्षांति भवन्त्येतासु योनिषु ॥ २९ ॥ यस्मिन् यथावर्तते यो मनुष्यस्तस्मिन् स्तथावर्तितव्यं सधर्मः ॥ माया चारोमायया बाधितव्यः साध्वाचारः साधुना प्रत्युपेयः ॥ ३० ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिप० राजध० सत्यानृतकविभागेन वाधिकशततमोऽध्यायः ॥ १०९ ॥ युधिष्ठिर उवाच क्लिश्यमानेषु भूतेषु तैस्तैर्भावैस्ततस्ततः ॥ दुर्गाण्यतितरेद्येन तन्मे ब्रूहि पितामह ॥ १ ॥ भीष्म उवाच आश्रमेषु यथोक्तेषु यथोक्तं ये द्विजा तयः ॥ वर्तते संयतात्मानो दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ २ ॥ ये दंभान्नाचरंति स्म येषां वृत्तिश्च संयता ॥ विषयांश्च निगृह्णन्ति दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ३ ॥ प्रत्याहुर्नोच्यमाना येन हिंसंति च हिंसिताः ॥ प्रयच्छन्ति न याचन्ते दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ४ ॥ वासयन्त्यतिथीन्नित्यं नित्यं ये चानसूयकाः ॥ नित्यं स्वाध्यायशीलाश्च दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ५ ॥ मातापित्रोश्च ये वृत्तिवर्तते धर्मकोविदाः ॥ वर्जयन्ति दिवा स्वप्नं दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ६ ॥ ये वापापं न कुर्वन्ति कर्मणामनसा गिरा ॥ निक्षिप्तदंडा भूतेषु दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ७ ॥ येन लोभान्नयन्त्यर्थान् राजानो रजसान्विताः ॥ विषयान्परिरक्षन्ति दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ८ ॥ स्वेषु दारेषु वर्तते न्यायवृत्तिमृतावृतौ ॥ अग्निहोत्रपराः संतो दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ९ ॥ आहवेषु च येशूरास्त्यक्त्वा मरणजं भयं ॥ धर्मेण जयमिच्छन्ति दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १० ॥ ये वदन्तीह सत्यानि प्राणत्यागेऽप्युपस्थिते ॥ प्रमाणभूता भूतानां दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ ११ ॥ कर्माण्यकुहकार्यानि येषां वाचश्च सूनृताः ॥ येषामर्थाश्च संबद्धा दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १२ ॥ अनध्यायेषु ये विप्राः स्वाध्यायं नेह कुर्वते ॥ तपो निष्ठाः सुतपसो दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १३ ॥ ये तपश्च तपस्यंति कौमारब्रह्मचारिणः ॥ विद्यावेदव्रतज्ञाता दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १४ ॥ ये च संशांतरजसः संशांततमसश्च ये ॥ सत्वे स्थिता महात्मानो दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १५ ॥ येषां न कश्चिन्न सति न त्रसंति हि कस्यचित् ॥ येषां मात्मसमो लोको दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १६ ॥ परश्रियानतप्यन्ति ये संतः पुरुषर्षभाः ॥ ग्राम्यादर्थान्निवृत्ताश्च दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १७ ॥ सर्वा देवान्नमस्यंति सर्वधर्माश्च शृण्वते ॥ येश्च दधानाः शांताश्च दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १८ ॥ येन मानित्वमिच्छन्ति मानयन्ति च ये परान् ॥ मान्यमानान्नमस्यंति दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ १९ ॥ ये च श्राद्धानि कुर्वन्ति तिथ्यां तिथ्यां प्रजार्थिनः ॥ सुविशुद्धेन मनसा दुर्गाण्यतितरंतिते ॥ २० ॥

॥ ३ ॥ उच्यमानाः निच्यमानाः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ रजसान्विताः संतोऽर्थान्नयन्ति न हरन्ति ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ अकुहकार्यानि अदंभार्थानि ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥